

1. Inleiding

Net als iedere gemeente vangen we al jaren, vanuit onze wettelijke taak, vluchtelingen op met een verblijfsvergunning: de zogeheten vergunninghouders. Door oorlogen en humanitaire crises in verschillende delen van de wereld, is het aantal vluchtelingen sterk toegenomen. En daarmee ook onze taakstelling voor 2015 en 2016. Voor 2017 zien we juist een daling. Dit heeft consequenties voor onze huisvestingsopgave, de maatschappelijke begeleiding, het onderwijs, de participatieopgave en de zorg. Om hierop goed voorbereid te zijn, heeft de gemeente Hardinxveld-Giessendam de notitie "Integratie en participatie vergunninghouders" op 29 september 2016 vastgesteld. In dit actieplan is beschreven welke maatregelen op de diverse beleidsterreinen nodig zijn om de grotere instroom van vergunninghouders in goede banen te leiden, uitgaande van:

- Integrale aanpak
- Samen met maatschappelijke partners
- Voldoende draagvlak bij onze burgers
- Oplossingen creëren die ten goede komen aan alle burgers (gelijk speelveld)

Bij het vaststellen van het actieplan is afgesproken dat het college de gemeenteraad periodiek informeert over de voortgang in de realisatie.

Voor het inhoudelijk kader voor de lokale integratie-aanpak zijn 12 uitgangspunten vastgesteld die passen binnen het landelijk motto "blijven is meedoen"

Na beschrijving van de doelstellingen en beoogde resultaten wordt de stand van zaken weergegeven. Aan de hand van de prestatie-indicatoren volgt per onderwerp een analyse en vooruitblik.

2. Taakstelling 2016- 2017

2.1 Landelijke taakstelling

Gemeenten ontvangen twee keer per jaar van het Rijk een taakstelling voor het aantal vergunninghouders dat zij moeten huisvesten. Deze vergunninghouders hebben na plaatsing in de gemeente dezelfde rechten en plichten als alle andere burgers. Voor Hardinxveld-Giessendam bedraagt de taakstelling te huisvesten vergunninghouders voor de eerste helft van 2016: 21. Voor de tweede helft van 2016: 25. Voor 2017 bedragen deze aantallen voor de eerste helft: 14 en voor de tweede helft: 11. Vanwege gezinshereniging zijn de meeste in 2017 gevestigde statushouders nareizigers. De aanvullende afspraken over nareizigers leiden tot een maximum van $(71+10) = 81$ vergunninghouders in 2016-2017. In 2016 zijn meer vergunninghouders gevestigd dan toegewezen vandaar dat in 2017 zeer beperkt nieuwe huisvesting noodzakelijk is.

2.2. Gezinssamenstelling

In 2016 zijn:

- 7 Gezinnen gevestigd met in totaal 19 kinderen onder de 18 jaar
- 17 Alleengaanden gevestigd. Bij 7 van hen zijn inmiddels de familieleden gearriveerd in Hardinxveld-Giessendam

- 4 Alleenstaanden gevestigd.

In 2017 zijn

- 3 Gezinnen gevestigd met in totaal 4 kinderen onder de 18 jaar. Eén van de ouders was al in Hardinxveld. Het gaat hier om nareizende partners en kinderen.
- 0 Alleengaanden gevestigd
- 1 Alleenstaanden gevestigd

In 2017 werd in een enkel geval ook duidelijk dat het kennelijk mogelijk was voor een vergunninghouder om zich in een andere gemeente te vestigen dan door het COA toegewezen. Hiervan is melding gemaakt en de betreffende persoon is inmiddels weer in beeld.

In augustus is er nog steeds een voorsprong van 1 op de volledige taakstelling van 2017. Verwacht wordt nog een beperkt aantal nareizigers in 2017

3. Huisvesting

3.1 Stand van zaken

Realisatie wettelijke taakstelling

Peildatum augustus 2017

In 2017 zijn 13 vergunninghouders gehuisvest. Samen met de in vorige jaren gerealiseerde voorsprong is onze taakstelling op jaarbasis dus al in augustus behaald.

In samenwerking met Omnivera/GWZ zijn de woningen toegewezen. Gezien de relatief ontspannen woningmarkt is er geschikte huisvesting, die bovendien redelijk gespreid is over de gemeente. De samenwerking tussen gemeente en Omnivera/GWZ is geregeld in een convenant.

3.2 Analyse en vooruitblik

Gezien de terugloop in nieuwe vestigers verwachten wij geen problemen rondom huisvesting. Mogelijk dat bij een gezinshereniging opnieuw huisvesting moet worden gevonden omdat de woning niet passend kan zijn. Tot nu toe is dat niet nodig gebleken.

4. Leefbaarheid en Wonen

4.1 Stand van zaken

Doelstelling

Alle vergunninghouders in Hardinxveld-Giessendam wonen in leefbare en saamhorige wijken, samen met andere inwoners.

Beoogde resultaten

1. Het aantal meldingen op het gebied van leefbaarheid in de gemeente blijft gelijk.

2. De buren van vergunninghouders zijn geïnformeerd over de huisvesting van hun nieuwe buren en er heeft een onderlinge kennismaking plaatsgevonden tussen 0-4 weken.

Bij de laatst gevestigde huishoudens zijn in samenwerking tussen Servanda en Omnivera/GWZ portiekgesprekken georganiseerd met als doel vergroting van draagvlak onder inwoners.

In december 2016 is in de bibliotheek een kennismakingsochtend tussen politiek, maatschappelijke organisaties en vergunninghouders gehouden.

In februari 2017 heeft VluchtelingenWerk een informatieavond georganiseerd waarbij de werkwijze in Hardinxveld-Giessendam goed voor het voetlicht kwam. Bijkomend doel van deze avond was het werven van vrijwilligers. Hoewel de avond zeer druk bezocht is, zijn weinig inwoners bereikt, die zich als vrijwilliger hebben aangemeld.

Vanuit het sociaal team worden vergunninghouders die wat langer in de gemeente verblijven bezocht.

Monitoring prestatie-indicatoren

- Het aantal meldingen op het gebied van leefbaarheid.
- Het aantal kennismakingsgesprekken tussen vergunninghouder en buren tussen 0-4 weken.
- Resultaten pilot 'Portiekgesprekken' en pilot 'Housewarming'.
- Ervaring en beleving betrokken partijen.

In 2017 zijn nauwelijks nieuwe woningen betrokken door vergunninghouders, vrijwel alle nieuwe bewoners zijn nareizigers. Er is dan ook geen pilot Housewarming gehouden.

In een bijeenkomst met Eritrese statushouders bij Omnivera op 13 juni 2017 is gesproken over normen en waarden m.b.t. wonen in Hardinxveld-Giessendam. De verschillen in gebruiken en gewoonten zijn doorgenomen, dit naar aanleiding van een overlastklacht.

Tijdens een integratiebijeenkomst met Syriërs is Omnivera het gesprek met hen aangegaan over wonen.

4.2 Analyse en vooruitblik

De ervaringen met de pilot Portiekgesprekken zijn zeer positief. Zowel Omnivera als Servanda zien meerwaarde om na het kennismakingsgesprek met buren uitgebreider in gesprek te gaan.

Met de huidige taakstelling en de voortvarende aanpak van de afgelopen jaren wordt de groei van het aantal vergunninghouders nu vooral veroorzaakt door gezinshereniging. Deze nareizigers kunnen veelal in dezelfde woning worden gehuisvest. In een enkel geval zal wellicht een ruimere woning gevonden moeten worden

5. Veiligheid

5.1 Stand van zaken

Doelstelling

Alle vergunninghouders in Hardinxveld-Giessendam leven in een veilige omgeving, samen met andere inwoners

Beoogde resultaten

1. De veiligheidsbeleving van inwoners blijft gelijk.
2. Het aantal meldingen van overlast/verstoringen openbare orde blijft gelijk.

Samen met Veilig Verkeer Nederland en een gastdocent is voorjaar 2017 een cursus voor voetgangers en fietsers in het verkeer gehouden met een deelname van c.a. 25 volwassenen. De serie wordt afgesloten met een praktijkexamen op de fiets.

Monitoring prestatie-indicatoren

- Resultaten veiligheidsbeleving tweejaarlijks veiligheidsmonitor.
- Het aantal meldingen overlast/verstoringen openbare jaarlijkse gebiedsscan.
- Ervaringen en belevingen betrokken partijen.

De resultaten van de leefbaarheids- en veiligheidsmonitor worden tweejaarlijks gemeten. De cijfers over 2016 en 2017 zijn begin 2018 beschikbaar.

Tussen wijkbeheerders van Omnivera, wijkagenten en welzijnswerkers van Servanda worden signalen op het gebied van openbare orde en veiligheid uitgewisseld. Door snel op te volgen zijn geen noemenswaardige incidenten voorgekomen.

5.2 Analyse en vooruitblik

De aan de vergunninghouders gekoppelde vrijwilligers worden geïnformeerd over aan veiligheid gerelateerde onderwerpen. (klachten, overlast etc.). Voorjaar 2017 is een informatieuitwisseling opgestart rondom het onderwerp radicalisering. Via vrijwilligers wordt deze informatie ook de komende periode uitgewisseld.

6. (Lokale) normen en waarden

6.1 Stand van zaken

Doelstelling

Alle vergunninghouders in Hardinxveld-Giessendam zijn bekend met de (lokale) normen en waarden en zijn wegwijs in de (lokale) samenleving.

Beoogde resultaten

1. Iedere vergunninghouder doorloopt binnen anderhalf jaar na plaatsing succesvol het traject van maatschappelijke begeleiding op maat.
2. Ieder vergunninghouder van 18 jaar en ouder ondertekent binnen zes maanden na plaatsing de participatieverklaring

Vanaf tweede helft 2016 wordt het uitgebreide pakket met activiteiten in het kader van de maatschappelijke begeleiding uitgevoerd door VluchtelingenWerk Zuidwest-Nederland.

Monitoring prestatie-indicatoren

- Het aantal vergunninghouders dat binnen anderhalf jaar het traject maatschappelijke begeleiding succesvol heeft doorlopen.
- Het aantal vergunninghouders dat na zes maanden de participatieverklaring heeft ondertekend.
- Ervaringen en beleving betrokken partijen.

Tot en met augustus '17 hebben 34 vergunninghouders de participatieverklaring ondertekend. 5 personen hebben wel de workshops gevolgd maar moeten de verklaring nog ondertekenen. 7 personen zouden de workshop nog moeten gaan volgen. Overigens wordt pas met ingang van 1 oktober 2017 het deelnemen aan de workshops en het daarna ondertekenen van de participatieverklaring een wettelijke verplichting. Er zijn tot nu toe, mede daarom, nog geen sancties opgelegd.

Drie maanden na binnenkomst in de gemeente start VluchtelingenWerk met de maatschappelijke begeleiding. Vanaf medio 2016 wordt een uitgebreid pakket gevolgd. Van de nu lopende trajecten hebben

- 6 Vergunninghouders meer dan 75 % van het traject gevolgd.
- 14 Vergunninghouders 50-75% van het traject gevolgd.
- 5 Vergunninghouders minder dan 50% van het traject gevolgd

Aangezien de totale periode maatschappelijke begeleiding 1,5 jaar beslaat is een definitieve score nog niet te bepalen.

VluchtelingenWerk heeft de regie op de samenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de maatschappelijke begeleiding op zich genomen. Ook de maatschappelijke begeleiding is belegd bij VluchtelingenWerk. Momenteel (peildatum augustus 2017) worden er 18 huishoudens begeleid, bestaande uit 61 personen (deels overlopend uit 2016).

6.2 Analyse en vooruitblik

Om snel kennis te maken met de lokale samenleving wordt door VluchtelingenWerk een wegwijzer gemaakt waarin alle voor vergunninghouders interessante activiteiten naar voren komen.

Door de werkgroep Kerk en Vluchteling wordt een website ontwikkeld met activiteiten van afzonderlijke kerken/organisaties waaraan vergunninghouders, maar ook andere belangstellenden zouden kunnen meedoen.

7. Zorg en gezondheid

7.1 Stand van zaken

Doelstelling

Kinderen van vergunninghouders groeien gezond en veilig op in Hardinxveld-Giessendam en alle vergunninghouders wonen zo zelfredzaam als mogelijk

Beoogde resultaten

1. De gezondheidssituatie van vergunninghouders is binnen vier maanden na plaatsing in beeld.

Tot en met augustus '17 zijn 24 vergunninghouders bezocht die al meerdere jaren in Hardinxveld-Giessendam wonen. Vanwege weinig sociale contacten en/of onduidelijkheid dagbesteding is hier blijvende aandacht vanuit het sociaal team. Ook met andere organisaties Omnivera/GWZ, Servanda vindt afstemming plaats.

Monitoring prestatie-indicatoren

- Het aantal vergunninghouders dat vier maanden na plaatsing door het sociaal team is bezocht.
- Het aantal casussen vergunninghouders dat in de periode na vier maanden in beeld blijft bij het sociaal team.
- Ervaring en beleving betrokken partijen.

Het sociaal team is bij vier gezinnen ingeschakeld met diverse bij het gezin levende hulpvragen

7.2 Analyse en vooruitblik

Vanuit het Ondersteuningsprogramma Gezondheid Statushouders wordt een factsheet samengesteld over de gezondheidssituatie van de statushouders. Daarnaast worden middagen georganiseerd voor vrijwilligers waar informatie wordt verstrekt over herkenning van psychische - en fysieke gezondheidsproblemen.

8. Onderwijs en taal

8.1 Stand van zaken

Doelstelling

Alle vergunninghouders in Hardinxveld-Giessendam spreken de Nederlandse taal en leerplichtigen volgen onderwijs.

Beoogde resultaten

1. Alle leerplichtige vergunninghouders volgen uiterlijk drie maanden na plaatsing passend (taal)onderwijs in de nabije omgeving
2. Alle kinderen van 2-4 jaar zijn binnen 3 maanden na plaatsing toegeleid naar VVE.

De ouderbetrokkenheid bij ontwikkeling van het kind wordt gestimuleerd via het reguliere VVE beleid.

Begin 2017 is een eerste taalklas op de basisschool gestart. Gedurende twee dagdelen krijgen kinderen van statushouders die op de basisschool zitten extra taalonderwijs. Van alle zeven locaties basisonderwijs volgen de leerlingen deze taalklas.

Leerlingen in het voortgezet onderwijs die de taal nog onvoldoende beheersen kunnen terecht bij een Internationale Schakelklas. Na intensief taalonderwijs kunnen zij doorstromen naar regulier onderwijs. Het aantal leerlingen dat voor ISK in aanmerking komt is te laag om lokaal een ISK programma binnen de gemeente op te starten.

Volwassenen volgen het verplichte inburgeringstraject. Gedurende drie dagdelen per week wordt o.a. taalonderwijs gevolgd op scholen/instellingen die voldoen aan het keurmerk Blik op werk. Met ingang van dit jaar is het mogelijk deze trajecten ook te volgen in de Parel. In de bibliotheek wordt twee keer per week in het taalcafé Nederlands geoefend waarbij een vaste vrijwilliger is gekoppeld aan een vergunninghouder.

Ook de vergunninghouders die deelnemen aan activiteiten bij Café de Buurman oefenen hun taal.

Het valt op dat enkele statushouders al redelijk snel het Nederlands (niveau B1) beheers t. Deze personen spreken al Engels en zijn hoger opgeleid.

Monitoring prestatie-indicatoren

- Het aantal absoluut verzuim onder leerplichtige vergunninghouders
- Het bereik VVE onder kinderen van 2-4 jaar (deelnamepercentage t.o.v. indicatie)
- Het aantal leerplichtige vergunninghouders per school
- Ervaring en beleving betrokken partijen

8.2 Analyse en vooruitblik

Bij voldoende belangstelling kan het inburgeringstraject in de avonduren gevolgd worden. Om daadwerkelijk betaald werk te gaan doen of een gerichte beroepsopleiding te volgen is de combinatie met dag-onderwijs lastig, omdat dit op drie verschillende dagen wordt gegeven.

9. Arbeidsparticipatie

9.1 Stand van zaken

Doelstelling

Alle vergunninghouders in de gemeente Hardinxveld-Giessendam participeren (betaald of onbetaald).

Beoogde resultaten

1. Alle vergunninghouders zijn binnen zes maanden gescreend op participatiemogelijkheden en hebben een persoonlijk ondersteuningsplan waarin een arbeidsprofiel is beschreven,
2. Alle vergunninghouders hebben binnen 1,5 jaar kennisgemaakt met een vorm van werk (betaald of onbetaald, structureel of op projectbasis)
3. De groep 'bemiddelbaren' heeft binnen 1,5 jaar een vorm van betaald werk verricht

Met Bouwmensen zijn afspraken gemaakt om met behoud van uitkering en met uitzicht op betaald werk de praktijkopleiding te volgen. Met een aantal bedrijven in de gemeente zijn gesprekken gevoerd en is bereidheid om vergunninghouders een werk(ervarings)plek te geven. Ook met arbeidsbemiddelaars is contact gelegd.

Monitoring prestatie-indicatoren

- Het aantal vergunninghouders dat binnen zes maanden gescreend is op participatiemogelijkheden en een arbeidsprofiel is opgesteld.
- Het aantal vergunninghouders dat binnen 1,5 jaar kennis heeft gemaakt met een vorm van werk (betaald of onbetaald, structureel of op projectbasis).
- Het aantal bemiddelbaren dat binnen 1,5 jaar een vorm van betaald werk heeft verricht.
- Het aantal vergunninghouders in de bijstand
- Ervaringen en beleving betrokken partijen.

Toeleiding naar werk (stand van zaken augustus 2017):

Van zeventien personen waar de maatschappelijke begeleiding is afgrond verrichten 7 vergunninghouders op dit moment vrijwilligerswerk (klussen, tuinieren, vertalen, gastvrouw,

activiteiten bij de school), Daarnaast zijn er enkele vergunninghouders die een werkervaringsplaats hebben of tijdelijk (via Avres) aan de slag zijn bij bedrijven in de regio. Slechts 2 vergunninghouders hebben betaald werk. Zij werken op basis van een nul-uren- of deeltijdcontract.

9.2 Vooruitblik

De inburgeringscursus beslaat nu een periode van 1,5 jaar. Gedurende drie dagdelen per week nemen de vergunninghouders deel aan de via DUO gefinancierde opleiding. Voor arbeidsparticipatie en/of beroepsopleiding kan dit een belemmering geven. Onderzocht wordt of de inburgeringscursus buiten reguliere werktijden kan worden verzorgd. (Avondschool) zodat men eerder aan de slag kan. De schoolplicht, en het risico dat het diploma niet behaald wordt met terugbetalingsplicht weerhoudt vergunninghouders om actief naast de cursus andere (betaalde) activiteiten te ontplooiën. Onder vergunninghouders bestaat nog vaak het beeld dat participatie pas na afronding van de opleiding plaats kan vinden.

10. Domeinoverstijgende aanpak

10.1 Stand van zaken

Eén regievoerder

Met VluchtelingenWerk is overeengekomen dat zij op basis van een persoonlijk ondersteuningsplan van de vergunninghouder de voortgang van de integratie volgt. Ook ten opzichte van andere uitvoerende partijen heeft VluchtelingenWerk inzicht in de geleverde inzet en de behaalde resultaten. Door de focus op de persoon te leggen is VluchtelingenWerk, samen met vrijwilligers, in staat om maatwerk te leveren.

Persoonlijk ondersteuningsplan

Door de focus op de persoonlijke situatie van de vergunninghouder te leggen ontstaat beter inzicht in de ontwikkelingen/stappen die op de participatieladder worden gezet. M.i.v. april '17 kan de gemeente/VluchtelingenWerk beschikken over de zgn. blauwe map die al in het COA wordt samengesteld. Door samen met de vergunninghouder het plan verder uit te werken worden afspraken concreet gemaakt. In de periode 2016 t/m augustus 2017 zijn 20 ondersteuningsplannen gemaakt.

Samenwerkende partijen

Naast VluchtelingenWerk hebben zowel Omnivera als Servanda een belangrijke rol bij de integratie aanpak.

Ook met lokale werkgevers(organisaties) wordt contact onderhouden zodat een goede matching tussen vraag en aanbod mogelijk wordt.

Op initiatief van de werkgroep “kerk en vluchteling” wordt de voortgang van de integratie maandelijks op de voet gevolgd. Hier vindt uitwisseling plaats tussen ervaringen van vergunninghouders, maatschappelijke organisaties en andere actoren. Via de kerkelijke achterbannen wordt gezocht naar draagvlak en naar uitbreiding van het aantal lokale vrijwilligers.

Communicatie

In Kompas verschijnen regelmatig artikelen/interviews over ervaringen van vergunninghouders in onze gemeente. Via de website en andere media kanalen wordt actief informatie uitgewisseld. Op initiatief van de raad is in januari 2017 een integratiebijeenkomst georganiseerd. In maart is door VluchtelingenWerk een bijeenkomst gericht op werving van vrijwilligers gehouden. De bibliotheek is daarmee voor de vergunninghouders bekend terrein geworden.

Deze rapportage wordt besproken in een Ontmoeting waarbij naast de raadsleden ook vrijwilligers, statushouders en samenwerkende organisaties worden uitgenodigd.

11. Financiën

11.1 Maatschappelijke begeleiding

In het Bestuursakkoord dat Rijk en VNG in december 2015 hebben afgesloten is afgesproken dat gemeenten € 2370 per vergunninghouder ontvangen ten behoeve van de maatschappelijke begeleiding en de integratie/participatie.

11.2 Partieel accres.

Naast bovengenoemde middelen krijgen gemeenten via het partieel accres de zogenoemde decentralisatieuitkering voor asielinstroom. Deze middelen worden vooral ingezet gedurende eerste maanden waarin huisvesting, inkomen, gezondheid etc. wordt geregeld. Beide geldstromen zijn gekoppeld aan de prognoses die per half jaar worden vastgesteld door het COA, waarin wordt aangegeven wat per gemeente de taakstelling voor de komende periode is.

11.3 Overige middelen

Vergunninghouders kunnen net als andere bewoners, indien de omstandigheden hiertoe aanleiding geven, beroep doen op bijvoorbeeld bijzondere uitkeringen op basis van de participatiewet of andere reguliere begrotingsposten zoals onderwijsachterstandenbeleid en de Wmo

11.4 Extra ambtelijke capaciteit

Ten behoeve van de invoering van de maatschappelijke begeleiding nieuwe stijl is tijdelijk extra ambtelijke capaciteit ingehuurd (c.a. 0,2 fte) voor de periode tot einde 2017. Op basis van de huidige inzichten en verwachtingen van de taakstelling voor de 2^e helft 2017 is de verwachting dat vanaf 2018 de uitvoering van de participatie- en integratienota binnen de reguliere ambtelijke formatie kan worden opgevangen.

11.5 Periode na 2017, risico's

Per augustus 2017 loopt de gemeente voor op de taakstelling van het Rijk. De beschikbare middelen lijken voldoende om de vastgestelde inburgering en maatschappelijk begeleiding te bieden. Mocht voor 2018 de taakstelling echter verder teruglopen dan zullen de rijksmiddelen afnemen. De verwachting is dat vergunninghouders ook na 2017 ondersteuning nodig hebben om te integreren in onze samenleving.

In het regeerakkoord oktober wordt een andere aanpak voorgestaan dan de afgelopen jaren. Voor de vluchtelingen die een verblijfstatus krijgen wordt verlangd dat zij sneller de Nederlandse taal vaardig zijn en daarmee ook beter kunnen integreren.

Wat dit precies voor de gemeentelijke aanpak betekent zullen we in een later stadium vaststellen.

Per 1 januari 2018 zullen de taken van Avres worden overgenomen door medewerkers van SDD/Baanbrekend om de lokaal ontwikkelde aanpak volgens de integratienotitie voort te kunnen zetten wordt de komende weken het contact met SDD geïntensiveerd.

Activiteiten voortvloeiend uit de integratie en participatie vergunninghouders kunnen ook ondergebracht worden in de MAG.